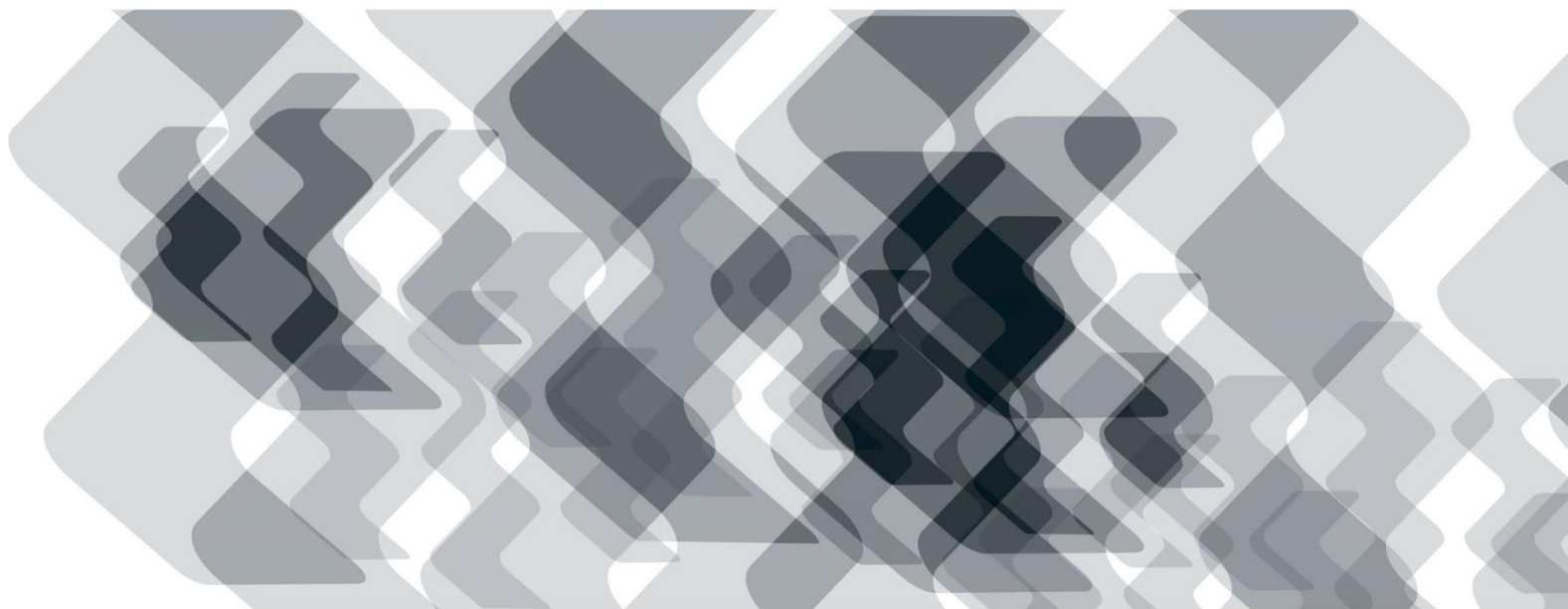

 הבינלאומי

הדוחות הכספיים
ליום 31 במרס

2022

תוכן העניינים

4	דוח הדירקטוריון והנהלה
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
10	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
32	סקירת הסיכונים
54	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
55	בקורות ונהלים
56	הצהרת המנכ"ל
57	הצהרת החשבונאי הראשי
58	דוחות כספיים
140	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח
141	ממשל תאגידי
143	פרטים נוספים
147	נספח

דוח הדירקטוריון וההנהלה

6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
6	תיאור פעילות קבוצת הבנק
7	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
8	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
8	יעדים ואסטרטגיה
10	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
10	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
13	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
17	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
27	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
31	חברות מוחזקות עיקריות
32	סקירת הסיכונים
32	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
34	סיכון אשראי
49	סיכון שוק
52	סיכון נזילות
53	סיכונים אחרים
54	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
55	בקורות ונהלים

רשימת לוחות

7	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
13	תמצית דוח רווח והפסד	2
14	הרכב הרווח המימוני, נטו	3
14	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	4
15	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	5
15	התפלגות ההכנסות מעמלות	6
16	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	7
17	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	8
17	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	9
17	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	10
18	אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	11
18	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	12
19	החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה	13
19	הרכב תיק ניירות הערך	14
20	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	15
20	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	16
20	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות	17
21	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	18
21	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	19
22	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	20
24	הון והלימות ההון	21
25	יחס הון כולל יוחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית	22
25	פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2019	23
27	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	24
27	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	25
28	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	26
29	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	27
30	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	28
34	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	29
37	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	30
40	חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים	31
41	חשיפות עיקריות למדינות זרות	32
42	היקף ההלוואות לדיור	33
43	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק לפי מגזרי הצמדה	34
44	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	35
48	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	36
49	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים	37
50	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	38
50	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	39
51	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	40
51	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	41
52	יחס מימון יציב נטו	42
53	יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	43

דוח הדיסקטוריון וההנהלה ליום 31 במרס 2022

בישיבת הדיסקטוריון שהתקיימה ביום 24 במאי 2022, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן ביחד - "קבוצת הבנק"), ליום 31 במרס 2022.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפיקדים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, מטבע חוץ, סחר בינלאומי, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונזילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות לגופים מוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון.
- החטיבה הבנקאית המספקת באמצעות הסניפים שירותי בנקאות ומשכנתאות לכלל מגזרי הלקוחות - משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון וסניפי אוצר החייל, המתמחים במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הביטחון. בנוסף, במסגרת מערך פאג"י, פועלים סניפים המתמחים במגזר הדתי והחרדי.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח עם הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכז ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.

בנוסף לבנק, כוללת הקבוצה את בנק מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

רואי החשבון סומך חייקין (KMPG) מכהנים כרואי החשבון של הבנק משנת 1972.

אישרור דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

ביום 4 בינואר 2022, אישררה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAA/Stable ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilAA.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות. לעניין זה, ראו גם ההסתייגות בפרק הסיכונים העיקריים שהבנק חשף אליהם - השפעת משבר נגיף הקורונה.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק סקירת הסיכונים להלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		יחסים פיננסיים עיקריים
	2021	2022	
		באחוזים	
			מדדי ביצוע
14.7%	*13.1%	13.0%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
0.82%	*0.72%	0.71%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
11.46%	11.57%	10.79%	יחס הון עצמי רובד 1
5.34%	*5.32%	5.26%	יחס המינוף
128%	140%	126%	יחס כיסוי הנזילות ⁽²⁾
**139%		137%	יחס מימון יציב נטו ⁽³⁾
2.6%	2.6%	2.6%	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
1.6%	1.6%	1.6%	יחס הכנסות רבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.8%	0.9%	0.8%	יחס פעולות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
58.3%	*59.0%	58.5%	יחס יעילות
			מדדי איכות אשראי עיקריים
1.05%	1.35%	1.01%	שיעור יתרת הפרשה הפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.62%	0.73%	0.59%	שיעור חובות לא צוברים או בפגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
244%	259%	175%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור לא צובר
(0.01%)	0.03%	(0.02%)	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.23%)	(0.04%)	-	שיעור הכנסות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד	
	2021	2022
	במיליוני ש"ח	
*304	322	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
670	744	הכנסות רבית, נטו
9	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
*441	426	הכנסות שאינן מרבית
361	384	מזה: פעולות
656	684	הוצאות תפעוליות ואחרות
398	414	מזה: משכורות והוצאות נלוות
3	2	הוצאות סילוק
*3.03	3.21	רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)

2021 בדצמבר	2021 במרס	31 במרס 2022	נתונים עיקריים מהמאזן
180,470	*172,500	182,013	סך כל הנכסים
57,370	59,471	53,979	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
15,091	*14,730	14,850	ניירות ערך
101,164	92,321	106,254	אשראי לציבור, נטו
170,033	*162,598	171,725	סך כל ההתחייבויות
153,447	146,600	154,038	מזה: פקדונות הציבור
5,144	3,326	6,504	פקדונות מבנקים
3,356	3,716	3,675	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,003	*9,495	9,851	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

2021 בדצמבר	2021 במרס	31 במרס 2022	נתונים נוספים
12,950	9,313	13,810	מחיר מניה (באגורות)
543	-	379	דיבידנד למניה (באגורות)

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה. ראה באור 1.ה לתמצית הדוחות הכספיים.

** הוצג מחדש.

(1) על בסיס שנתי.

(2) היחס מחושב בגין שלושת החודשים שנסתיימו בסוף תקופת הדיווח.

(3) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס מימון יציב נטו חושב החל משנת 2021, לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31.3.2021.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות ואיסור הלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי וסיכון מודל.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

מידע נוסף מפורט בדוחות הכספיים לשנת 2021.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

הסיכונים המתפתחים העיקריים הינם סיכון מאקרו כלכלי, סיכון אסטרטגי/מודל עסקי, סיכון רגולטורי, סיכוני סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכונים חוצי גבולות, סיכון בנקאות הוגנת וסיכון סביבתי. לפירוט נוסף אודות הסיכונים המתפתחים, ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

השפעת משבר נגיף הקורונה ואירועים נוספים

הפעילות הכלכלית במשק ממשיכה במגמת השיפור, לצד דעיכת השפעות משבר נגיף הקורונה, אולם עדיין קיימת מידה של חוסר וודאות נוכח הסיכון בהתפרצות גלי תחלואה נוספים בעתיד, גילוי ווריאנטים נוספים של הנגיף, השפעות ההתפתחויות של הלחימה באוקראינה והאירועים הבטחוניים בישראל (לפרטים נוספים, ראה התפתחויות כלכליות עיקריות, הסביבה הגלובלית, להלן).

הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים השונים ובכללם אלו שהסתברות להתממשותם גדלה בעקבות האירועים, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק, בין היתר, סיכוני האשראי, סיכוני סייבר ואבטחת המידע, המשכיות עסקית, סיכוני איסור הלבנת הון, הסיכון האסטרטגי ועוד. הבנק עוקב מקרוב אחר ההתפתחויות השונות ובוחן את הצעדים הנדרשים על מנת למזער השפעות אלו על פעילותו.

הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק, למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

יעדים ואסטרטגיה

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון, מדי חצי שנה. בחודש נובמבר 2019, אישר דירקטוריון הבנק אסטרטגיה תאגידית מעודכנת לשנים 2020-2022.

הנהלת הבנק מכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים על עבודת הנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסינפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל לחיזוק מעמדו בקרב לקוחותיו ומכוון להענקת שירותים בנקאיים מעודכנים ומותאמים לצרכיהם, ביעילות, במקצועיות ובביטחון, תוך התאמה לסביבת הבנקאות המשתנה ושמירה על רמת סיכון מידתית.

בתכנית האסטרטגית נקבעו מיקודים עסקיים, שמטרתם להצמיד את הבנק קדימה בסביבת התחרות ותחת תנאי אי ודאות. לתכנית יעדי על במונחי תשואה על ההון יחס יעילות ובה, במקביל לניהול סיכונים מושכל, שם הבנק דגש לנושאים הבאים:

- מתן ערך מוסף ללקוחותיו וזאת בהתאם לצרכיו של כל לקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי.
- מיקודן של החברה הבת מסד והמותגים יובנק, פאג"י ואוצר החייל, בנישות הפעילות הייחודיות להם.
- שמירה על מובילותו בשוק ההון.

- צמיחה ממוקדת סגמנטים נבחרים במגזר העסקי.
- הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, המשך התייעלות ברשת הסינוף והמשך הסטה לערוצי הבנקאות הדיגיטלית.
- בנייה וחיזוק של יכולות ליבה קריטיות, כגון ניהול הדאטה ופיתוח עסקי.
- תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בבנק בשנים האחרונות, כללו את אסטרטגיית תשתיות המחשוב, אסטרטגייה לפעילות הדיגיטל, אשר מטרתה לדאוג למענה טכנולוגי מתקדם ללקוחות ואסטרטגיית דאטה, הממנפת את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק. התכנית האסטרטגית נבחנה ונמצאה כרלוונטית ומתאימה לבנק, גם נוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו הכלכליות בארץ ובעולם.

היבטי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

- הבנק רואה חשיבות מרובה בקידום היבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) בפעילותו העסקית ומשקיע בכך משאבים רלוונטיים, בהתאם לאסטרטגייה העסקית שלו.
- בימים אלו, הבנק מצוי בתהליך לגיבוש אסטרטגיית ESG ארגונית כוללת, אשר תקדם את הטמעת היבטים אלו בפעילות העסקית השוטפת. במסגרת זו, בהתאם לאסטרטגייה העסקית, בוחר הבנק להתמקד במספר תחומים מרכזיים בהיבטי ה-ESG:
- שילוב היבטי ESG בתחום שוק ההון - במסגרת מובילותו בשוק ההון, הבנק החליט לשלב שיקולי ESG בייעוץ ההשקעות ולהנגיש מידע בנושא ללקוחותיו, באמצעות יועצי ההשקעות הבנקאיים ומערכות המסחר. במסגרת זו, הבנק פועל להנגיש מידע בנושא ESG של ניירות ערך שונים באמצעות מערכות המסחר ובוחר את האפשרות לשלב דירוגי ESG במתודולוגיות האנליזה של הבנק לניירות ערך. במקביל, הבנק מכין בימים אלו מערך הדרכות בנושא, ליועצי ההשקעות הבנקאיים, במטרה לסייע להם לשלב את תחום ה-ESG בתהליכי הייעוץ, בהתאם לצרכי הלקוחות.
- ניהול סיכונים סביבה ואקלים באשראי העסקי - הבנק בוחן באופן קבוע את תהליכי ניהול סיכונים סביבה בעסקאות אשראי מהותיות ומקפיד בעת קבלת החלטות מתן אשראי, להתחשב בהיבטי הסיכון הסביבתי, ככל שהנושא רלוונטי לעסקה. על רקע ההתפתחויות המשמעותיות של השנים האחרונות בפרקטיקות לניהול סיכונים סביבה, מתעתד הבנק לבצע בחינה מחודשת של תהליכי הערכה וניהול הסיכון הסביבתי, תוך התאמתם, ככל שניתן, לפרקטיקות המקובלות בעולם. במסגרת זו הבנק יבחן את תיאבון הסיכון שלו, לרבות קביעת יעדים ומגבלות.
- קידום הבנה פיננסית בקרב לקוחות הבנק, בדגש על שוק ההון - הבנק שוקד על קידום ההבנה הפיננסית של לקוחותיו השונים, באמצעות אמצעים דיגיטליים, כגון קורסים וסרטונים. התכנים יועלו לאתר האינטרנט של הבנק ויפורסמו ללקוחות, במטרה להרחיב את היקפי החשיפה לתכנים הללו, להעצים את הידע הפיננסי של הלקוחות ולסייע להם לקבל החלטות פיננסיות מושכלות יותר. חלק מהתכנים, יהיו מותאמים לצרכים ייחודיים של לקוחות מסקטורים ספציפיים, כגון עסקים קטנים ועצמאיים. מעבר לערך החברתי הרב במהלך זה, הבנק מכיר בחשיבות של הידע הפיננסי של לקוחותיו, גם כחלק מכלי ניהול הסיכונים שלו.
- קידום גיוון בתעסוקה - כארגון, אשר אחד האלמנטים העסקיים המרכזיים שלו הוא פנייה למגוון רחב של מגזרים ואוכלוסיות בחברה הישראלית, הבנק מאמין בחשיבותו של גיוון רחב בהרכב עובדי הקבוצה ובהתאם פועל לגיוס עובדים מקבוצות מגוונות בחברה הישראלית. יעדים נוספים יפורסמו בהמשך ומדדי ביצוע לשנת 2021 יפורסמו במסגרת דוח ה-ESG השנתי של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות, שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פועל ענף הבנקאות בישראל במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022. המשק הישראלי ממשיך בפעילות כלכלית רציפה גם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022, לצד מחזוריות גלי התחלואה בקורונה. התאוששות זו באה לידי ביטוי, בין היתר, בכך שהמשק נפתח כמעט במלואו וללא מגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית, לאור מדיניות ההכלה של מגיפת הקורונה, שנקטה ממשלת ישראל בהמלצת משרד הבריאות, לטובת החזרת מרבית ענפי המשק לפעילות לצד המגיפה. עם זאת, בנק ישראל, במסגרת דיוני הרבית האחרונים, מציין כי עדיין קיימת אי ודאות מסוימת לגבי עוצמת הפעילות הכלכלית במשק בטווח הקצר והבינוני, על רקע הסיכון להמשך מחזוריות גלי תחלואה בעתיד והתפתחות במקביל של זנים חדשים של הנגיף, ההתפתחויות באירופה בעקבות המלחמה באוקראינה וחוסר הודאות הפוליטית והאירועים הבטחוניים בישראל.

מגמות חיוביות להתפתחות בפעילות המשקית, ניתן לראות גם במאזן המצרפי של סקר המגמות בעסקים של הלמ"ס לחודש מרס 2022, אשר ממשיך להצביע על הערכות חיוביות, כשלראשונה מזה מספר חודשים נרשם מאזן נטו חיובי גם בענף המלונאות, שסבל רבות בתקופת הקורונה. גם הרכישות בכרטיסי אשראי בחודש מרס 2022, הוסיפו לעלות, לאחר התמתנות מסוימת שהורגשה בתחילת גל האומיקרון. שוק העבודה שב לרמות דומות לאלו ששררו ערב המשבר. נתוני סקרי כח אדם מצביעים על ירידה בשיעור האבטלה הרחב, על רקע פתיחת המשק והסרה של מרבית הגבלות הקורונה.

צמיחה

ביום 11 באפריל 2022, עדכנה חטיבת המחקר של בנק ישראל את תחזיותיה, לפיהן צפוי התוצר לצמוח בשנת 2022 בשיעור של 5.5% (ללא שינוי מתחזית חודש ינואר). בשנת 2023, צפוי התוצר לצמוח בשיעור של 4.0% (נמוך ב-1% בהשוואה לתחזית מחודש ינואר). הצמיחה הגבוהה בשנים 2022-2023 משקפת חזרה למגמות טרום המשבר. בנוגע לייצוא, חטיבת המחקר מותירה את הערכתה ללא שינוי, בהשוואה לחודש ינואר וצופה גידול של 3% בשנת 2022 וזאת, בין היתר, מאחר שלהערכתה לא צפויה השפעה משמעותית של המלחמה באוקראינה והסנקציות שנקטו על היצוא לרוסיה.

סיכויי אשראי של המשק

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה באופן יחסי. חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישררה בחודש פברואר 2022 את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ והותירה אותו עם תחזית "יציבה".

חברת דירוג האשראי העולמית Moody's אישררה בחודש אפריל 2022, את אופק דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1 והעלתה את תחזית הדירוג של ישראל מ"יציבה" ל"חיובית". Moody's מציינת, שהעלאת התחזית מתבצעת לאור הביצועים התקציביים החזקים והאיתנות הכלכלית של ישראל, עם היציאה ממשבר הקורונה.

חברת דירוג האשראי העולמית S&P אישררה בחודש מאי 2022 את דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ ברמה של AA-, עם תחזית דירוג "יציבה".

תקציב המדינה

בחודש אוקטובר אשתקד, אישרה מליאת הכנסת את תקציב המדינה והתכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנים 2021-2022. תקציב המדינה לשנת 2021, עמד על 432.3 מיליארד ש"ח ובשנת 2022 על 452.5 מיליארד ש"ח. בשנת 2022, יעמוד תקציב החינוך על כ-70 מיליארד ש"ח, תקציב הביטחון יעמוד על כ-60 מיליארד ש"ח ותקציב הבריאות יעמוד על כ-45 מיליארד ש"ח.

לפי אומדן לביצוע התקציב של החשב הכללי במשרד האוצר, שפורסם בחודש אפריל 2022, ברבעון הראשון של שנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, גדלו ההכנסות ממסים בכ-20% (בשיעורי מס אחידים), כאשר ההכנסות ממסים ישירים עלו בכ-16% וההכנסות ממסים עקיפים עלו בכ-14%. בסקירה צוין, כי הגידול בהכנסות ממסים ישירים הושפע מגבייה גבוהה במס החברות, על רקע האצה בפעילות הכלכלית ועלייה בהכנסות ממסוי מקרקעין.

בתחזית בנק ישראל שפורסמה בחודש אפריל 2022, באשר למדיניות הפיסקאלית, צופה חטיבת המחקר כי בשנת 2022 הגירעון הממשלתי (במונחי אחוזי תוצר) צפוי לעמוד על 1.4% (נמוך ב-2.2% מתקרת הגירעון בתחזית מחודש ינואר 2022), זאת לאור צפי לתקבולי מסים גבוהים בהרבה מהצפוי.

אינפלציה

ברבעון הראשון של שנת 2022, נרשמה עלייה באינפלציה, כהמשך למגמה בשנת 2021. המדד "בגין" עלה ב-1.5%, בהשוואה לעלייה של 0.8% בתקופה המקבילה אשתקד ואילו המדד "הידוע" עלה ב-1.2%, בהשוואה ל-0.1% בלבד בתקופה המקבילה אשתקד. על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש אפריל 2022, שיעור האינפלציה הצפוי לשנים 2022 ו-2023 עומד על 3.6% (גבוה ב-2% בהשוואה לעדכון האחרון מחודש ינואר 2022) ו-2.0% (ללא שינוי בהשוואה לתחזית הקודמת), בהתאמה. בהחלטת הרבית האחרונה, ציין בנק ישראל, כי האינפלציה בישראל עלתה בחודשים האחרונים ומצויה מעל הגבול העליון של היעד, אולם היא עדיין נמוכה משמעותית מהאינפלציה במרבית מדינות ה-OECD.

שוק הדיור

על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס שפורסם בחודש אפריל 2022, נמשכת מגמת העלייה במחירי הדירות. מהשוואת העסקאות שבוצעו בתקופה ינואר-פברואר 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2021, מחירי כלל הדירות עלו בכ-15.2% ומחירי הדירות החדשות עלו בכ-17.8%, עלייה שהינה הגבוהה והמתמשכת ביותר בישראל מזה עשור, זאת לאחר התמתנות בקצב עליית המחירים שהחלה בשנת 2016, עד כדי ירידות מחירים במהלך שנת 2018. בחודש נובמבר 2021, נכנסו לתוקף תוכניות חדשות של הממשלה, שנועדו למתן את העלייה החדה במחירי הדיור, ביניהן העלאת שיעור מס הרכישה על דירות שיירכשו להשקעה.

שוק העבודה

משבר הקורונה השפיע באופן משמעותי על שוק העבודה, אשר עד לפרוץ המשבר הפגין עוצמה. לפי סקרי כח האדם שפרסמה הלמ"ס, נרשמה ירידה בשיעור האבטלה הרחב לרמה של כ-4.8% (כ-210 אלף מובטלים) בחודש מרס, בהשוואה ל-5.4% (כ-237 אלף) בחודש הקודם, כ-6% (כ-262 אלף) בחודש דצמבר 2021 וכ-13% (כ-553 אלף) בחודש דצמבר 2020. הירידה בשיעור האבטלה חלה על רקע פתיחת המשק כמעט במלואו וללא מגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית. על פי עדכון תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש אפריל 2022, צפויה ירידה בשיעור האבטלה הרחב מ-4.6% בשנת 2021 ל-3.5% ברבעון האחרון של שנת 2022 (נמוך ב-0.4% בהשוואה לתחזית בינואר), רמה נמוכה מזו ששררה לפני המשבר (כ-3.8%), כך שהתאוששות רמת התוצר למצבה טרום המשבר, צפויה להיות מלווה בירידה בשיעור האבטלה הרחב. לפי סקר משורות פנויות שפרסמה הלמ"ס בחודש אפריל 2022, כמות המשורות הפנויות במשק (בניכוי עונתיות) בחודש מרס עמדה על כ-151 אלף משורות ושיעור המשורות הפנויות עמד על 5.05%, הגבוה ביותר מאז תחילת ביצועי הסקר על ידי הלמס (בשלהי שנת 2009).

שער החליפין

לאחר שבשנת 2021, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-3.3%, ברבעון הראשון של שנת 2022 עלה בחזרה שער החליפין בכ-2.1%. במהלך שנת 2021, רכש בנק ישראל כ-35 מיליארד דולר על מנת לתמוך בהשגת יעדי בנק ישראל ובהתאוששות המשק ממשבר הקורונה ובפרט כדי לתמוך בענפי הייצוא ותחליפי הייבוא, שנפגעו מההשפעה השלילית של הירידה בשער החליפין של השקל מול הדולר (בהמשך לרכישות בסך של כ-21 מיליארד דולר בשנת 2020). במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022, ירדו יתרות המט"ח בבנק ישראל בכ-3%, על רקע התמתנות קצב רכישות המט"ח של בנק ישראל. ברבעון הראשון של השנה, ניכרת היחלשות השקל מול הדולר, אשר נמשכת גם לאחר תום הרבעון, כך שנכון ליום 11 במאי 2022, שער הדולר היציג עמד על כ-3.425, הגבוה ביותר מאז חודש אוקטובר 2020. במידה והיחלשות השקל מול הדולר תימשך לאורך זמן, עשויה להיות לכך השפעה על התייקרות מוצרים ביבוא ועלייה בשיעור האינפלציה.

רבית בנק ישראל

לאחר תקופה ארוכה בה הותיר בנק ישראל את הרבית במשק ללא שינוי, על שיעור של 0.1%, העלה בנק ישראל בחודש אפריל 2022, את הרבית במשק ב-0.25%, לרמה של 0.35%. על פי הערכה עדכנית של חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש אפריל 2022, צפויה הרבית להמשיך לעלות ולעמוד על 1.5% ברבעון הראשון של שנת 2023.

הסביבה הגלובלית

העלייה בשיעורי ההתחסנות בעולם ויעילות החיסונים, מסייעות להתאוששות הכלכלה העולמית. עם זאת, שיבושים בשרשראות הייצור העולמית, עקב ההאטה בפעילות הכלכלית בסין ועל רקע המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, תורמים לעליית מחירי הסחורות ומגבירים את לחצי האינפלציה. מדד מנהלי הרכש העולמי שמפרסם JPMorgan, ירד בחודש מרס לרמה של 53.0 נקודות, בהשוואה לרמה של 54.2 נקודות בחודש דצמבר 2021 ומצביע על התכווצות בקצב הפעילות התעשייתית. היקף הסחר העולמי לחודש ינואר, שאינו כולל עדיין את השפעות המלחמה באוקראינה, ממשיך להימצא ברמה גבוהה.

האינפלציה בעולם מוסיפה לעלות. במרבית המדינות, מדדי האינפלציה גבוהים משמעותית מיעדי הבנקים המרכזיים ובחלק מהם גם אינפלצית הליבה נמצאת מעל היעד, בעיקר בעקבות ההתייקרות החדה במחירי האנרגיה והסחורות.

בארה"ב, האינפלציה בשיא של 40 שנה. בחודש מרס נרשמה עלייה של 8.5% (בחישוב של 12 חודשים), בהמשך לעלייה של 7.9% בחודש פברואר. בתגובה, העלה ה-FED את הרבית בחודש מרס 2022 ב-0.25% ובחודש מאי ב-0.50% נוספים, לרמה של 1% (הרף העליון של טווח הרבית) ועדכן את תחזיות הרבית באופן משמעותי כלפי מעלה, בטווח התחזית וזאת בנוסף למהלך צמצום רכישות האג"ח. בבריטניה, העלה הבנק המרכזי את הרבית בחודש מאי השנה ב-0.25%, לרמה של 1%, עליית רבית רביעית מחודש דצמבר 2021, על רקע שיעורי האינפלציה הגבוהים.

בגוש האירו, נמשכה העלייה המהירה באינפלציה השנתית והיא עומדת על 7.5%, כאשר הבנק המרכזי האירופי (ECB) הותיר את הרבית ללא שינוי, אך האיץ את קצב צמצום תכנית הרכישות ברבעון השני, ואותת לשווקים על סיומה האפשרי, במהלך הרבעון השלישי של 2022. לצד זאת, בפרסום הוועדה המוניתרית בבנק ישראל מחודש אפריל 2022, צוין שמתגברות ההערכות שה-ECB יחל להעלות רבית בהמשך השנה.

בדוח על המדיניות המוניתרית של בנק ישראל מחודש ינואר 2022, ציינו חברי הוועדה, כי עד כה נרשמו העלאות רבית בעולם רק במדינות שבהן היתה חריגה ניכרת מיעד האינפלציה, בעוד שבאשראי הציפיות מהשווקים מצויות בתוך תחום היעד.

במסגרת תחזית חטיבת המחקר, מחודש אפריל 2022, גובשו הערכות גם בנוגע לצמיחה הצפויה בשווקים המפותחים (המתבססות על תחזיות של מוסדות בינלאומיים ובתי השקעות), לפיהן, בשנת 2022, קצב הצמיחה בשווקים המפותחים יתמתן ויעמוד על 3% (נמוך ב-0.9% בהשוואה לתחזית הקודמת) ובשנת 2023 יעמוד על 2.3% (נמוך ב-0.2% מהתחזית הקודמת). עיקר העדכון נובע מהשלכות המלחמה באוקראינה והסנקציות שנקטו בעקבותיה. על פי ההערכות, קצב האינפלציה בשווקים המפותחים צפוי לעלות ולעמוד על 5% ו-2% בשנים 2022 ו-2023, בהתאמה. הרביות של הבנקים המרכזיים במשקים המפותחים צפויות להיות גם הן גבוהות מאוד ולעמוד בסוף שנת 2022 על 1.1% (בהשוואה ל-0.3% בתחזית הקודמת) ובסוף שנת 2023 על 1.6% (בהשוואה ל-0.6% בתחזית הקודמת).

שוקי ההון

המסחר בשוקי ההון בעולם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022, התאפיין בתנודתיות רבה ובירידות שערים, על רקע צפי לעליית רבית בכלכלות המובילות. במדדים המובילים, מדד ה-Nasdaq ירד בכ-9%, ה-S&P 500 ירד בכ-5% ומדד ה-Dow Jones ירד בכ-5%. גם הבורסות המובילות באירופה רשמו ירידות שערים במדדים המובילים.

מחירי אגרות החוב הממשלתיות בעולם מצויים במגמת ירידה, נוכח צמצום הזרמות הנזילות מבנקים מרכזיים, אינפלציה מואצת וציפיות להמשך העלאות רבית בכלכלות המובילות.

בשווקים המקומיים, במהלך הרבעון הראשון של השנה, נרשמו עליות ברוב מדדי המניות, מדד ת"א-125 עלה בכ-2%. מחירי אגרות החוב הממשלתיות ירדו באופן משמעותי, בדומה למגמה בעולם.

בחודש מאי 2022, על רקע חששות בשווקים מפני האטה עולמית, התאפיינו שוקי המניות בארץ ובחול"ל בירידות שערים ניכרות. נכון למחצית חודש מאי, מדד ת"א 125 ירד בכ-7.5%, בהשוואה לסוף הרבעון הראשון של השנה ואילו בשוקי ההון בעולם, נרשמו ירידות של כ-20% במדד ה-Nasdaq, כ-14% במדד ה-S&P500 וירידה ממוצעת של כ-3% בבורסות המובילות באירופה.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב-322 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.9%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה בתקופה ינואר-מרס 2022 על שיעור של 13.0%, בהשוואה ל-13.1% בתקופה המקבילה אשתקד ול-14.7% בכל שנת 2021.

תמצית דוח רווח והפסד

שינוי	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
	2021	2022	
ב-%	במיליוני ש"ח		
4.3	*746	778	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
	(9)	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
3.0	*755	778	רווח מימוני, נטו לאחר הכנסות בגין הפסדי אשראי
7.4	365	392	עמלות והכנסות אחרות
4.3	656	684	הוצאות תפעוליות ואחרות
4.7	*464	486	רווח לפני מסים
5.0	*161	169	הפרשה למסים על הרווח
30.8	13	17	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה לאחר השפעת המס
			רווח נקי:
5.7	*316	334	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(12)	(12)	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5.9	304	322	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	*13.1%	13.0%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה. ראה באור 1.ה לתמצית הדוחות הכספיים.

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מהמתכונת בדוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן מרבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות והוצאות**הרווח המימוני נטו**

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

2021				2022	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח					
729	856	807	758	871	הכנסות רבית
59	146	97	54	127	הוצאות רבית
670	710	710	704	744	הכנסות רבית, נטו
76	75	63	89	34	הכנסות מימון שאינן מרבית
746	785	773	793	778	סך הרווח המימוני המדווח
					בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
(3)	5	(5)	2	(14)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
3	10	8	-	11	רווחים ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
65	45	46	77	4	רווחים מהשקעות במניות
65	60	49	79	1	סך כל ההשפעות שאינן מפעילות שוטפת
681	725	724	714	777	רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾

(1) מזה בגין השפעות שינויים במדד - הכנסה בסך של כ-47 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022, בהשוואה להכנסה בסך של כ-3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם ב-777 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-681 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 14.1%. הגידול מוסבר מהשפעת העלייה בהיקפי הפעילות העסקית ומהשפעת השינויים במדד.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2021	2022	
		שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
1.94	2.20	שיעור הוצאה על התחייבויות נושאות רבית
0.28	0.58	פער הרבית הכולל
1.66	1.62	יחס בין ההכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית
1.78	1.88	

למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגיד.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 לא נרשמה הוצאה בגין הפסדי אשראי, בהשוואה להכנסות בסך של 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
28	25	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(25)	(31)	קישון בהוצאה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
3	(6)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
(12)	6	הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי
(9)	-	סך כל ההכנסות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
(13)	(11)	הכנסות בגין אשראי מסחרי
7	1	הוצאות בגין אשראי לדיור
(3)	10	הוצאות (הכנסות) בגין אשראי פרטי אחר
0.01%	(0.02%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.05%)	0.02%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.04%)	-	שיעור סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי.

באשר ליישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC-326), ראה באור 1.1 ג. לתמצית הדוחות הכספיים.

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-384 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-361 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 6.4%.

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

שלושת החודשים שנסתיימו ביום		
2021 במרס 31	2022 במרס 31	
במיליוני ש"ח		
50	52	ניהול חשבון
26	29	כרטיסי אשראי
198	203	פעילות בשוק ההון
43	50	הפרשי המרה
19	24	עמלות מעסקי מימון
25	26	עמלות אחרות
361	384	סך כל העמלות

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-684 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-656 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.3%.
להלן פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
31 במרס 2021	31 במרס 2022	
במיליוני ש"ח		
398	414	משכורות והוצאות נלוות
85	81	אחזקה ופחת בניינים וציוד
26	27	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
3	2	הוצאות סילוק
144	160	הוצאות אחרות למעט הוצאות סילוק
656	684	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-414 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-398 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.0%, שנבע, בין היתר, מגידול בגין הפרשי עיתוי ברכיבי שכר בעלי אופי תנודתי (לרבות הפרשה לחופשה).

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-81 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-85 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.7%, שנבע בעיקר מירידה בהיקף נכסי הנדל"ן בקבוצה, עקב מהלכי התייעלות.

הוצאות האחרות הסתכמו בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 ב-162 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.2%, שנבע, בין היתר, מגידול בהוצאות שיווק ופרסום, הוצאות ביטוח והוצאות בגין תביעות משפטיות.

הפרשה למסים על הרווח הסתכמה ב-169 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-161 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל-34.8% לעומת 34.7% בתקופה המקבילה אשתקד, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 34.2%.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם ב-17 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 13 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-272 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע בעיקר מהרווח הנקי לרבעון המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 322 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 85 מיליון ש"ח ומהפסד כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 135 מיליון ש"ח.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-182,013 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-172,500 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021 ול-180,470 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 5.5% ו-0.9%, בהתאמה.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
ב-%		במיליוני ש"ח	
5.0	101,164	106,254	אשראי לציבור, נטו
(1.6)	15,091	14,850	ניירות ערך
(5.9)	57,370	53,979	מזומנים ופקדונות בבנקים
0.4	153,447	154,038	פקדונות הציבור
9.5	3,356	3,675	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1.5)	10,003	9,851	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
ב-%		במיליוני ש"ח	
111.2	179	378	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
7.3	9,136	9,802	אשראי תעודות
5.2	2,715	2,856	ערבויות והתחייבויות אחרות
(4.8)	11,738	11,175	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
1.4	9,198	9,326	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(2.0)	8,832	8,658	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
0.9	41,798	42,195	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
			סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2022			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
						במיליוני ש"ח
18,215	256	157	20,521	205	226	חוזי רבית
73,326	785	555	73,558	555	505	חוזי מטבע
72,711	951	951	65,670	1,598	1,599	חוזים בגין מניות
1,117	46	46	251	2	2	חוזי סחורות ואחרים
165,369	2,038	1,709	160,000	2,360	2,332	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-106,254 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-92,321 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021 ול-101,164 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 15.1% ו-5.0%, בהתאמה.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום		השינוי		31 בדצמבר 2021		31 במרס 2022		
בדצמבר 2021	במרס 2022	ב-%	במיליוני ש"ח	בדצמבר 2021	במרס 2022	במיליוני ש"ח		
								ב-%
83.0	82.9	4.9	4,121	84,013	88,134	מטבע ישראלי		
12.5	12.4	4.2	527	12,634	13,161	- לא צמוד		
3.8	3.7	2.8	106	3,819	3,925	- צמוד למדד		
0.7	1.0	48.1	336	698	1,034	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)		
100.0	100.0	5.0	5,090	101,164	106,254	פריטים לא כספיים		
							סך הכל	

אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת					
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 במרס 2022	
ב-%		במיליוני ש"ח			
11.3	20.5	18,571	17,149	20,672	עסקים גדולים
10.0	22.5	6,101	5,481	6,714	עסקים בינוניים
4.3	16.7	21,044	18,814	21,947	עסקים קטנים וזעירים
1.6	5.8	22,622	21,719	22,984	משקי בית ללא הלוואות לדיור
3.3	14.7	32,260	29,065	33,325	הלוואות לדיור
14.7	53.5	95	71	109	בנקאות פרטית
2.8	24.1	1,547	1,282	1,591	גופים מוסדיים
5.0	14.7	102,240	93,581	107,342	סך הכל
מזה: אשראי צרכני ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי					
2.1	5.8	18,754	18,100	19,145	משקי בית
25.0	85.7	52	35	65	בנקאות פרטית
2.1	5.9	18,806	18,135	19,210	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 במרס 2022 ב-149,150 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-143,872 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 3.7%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

שינוי	31 בדצמבר 2021		31 במרס 2022		ענף משק
	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
%	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	
1.8	13.4	19,307	13.2	19,646	שירותים פיננסיים (כולל חברות החזקה)
5.2	14.2	20,409	14.4	21,480	בינוי ונדל"ן
0.8	7.5	10,738	7.3	10,826	תעשייה
17.5	5.3	7,608	6.0	8,936	מסחר
2.4	49.6	71,433	49.1	73,171	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור
5.0	10.0	14,377	10.0	15,091	אחרים
3.7	100.0	143,872	100.0	149,150	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לוהו ושל קבוצת לוויים):

31 במרס 2022				ענף משק	לוהו מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני* במיליוני ש"ח		
737	1,482	347	1,135	שירותים פיננסיים	1.
987	1,058	349	709	בינוי ונדל"ן - בינוי	2.
894	894	875	19	תעשייה	3.
801	801	-	801	שירותים פיננסיים	4.
656	656	2	654	שירותים פיננסיים	5.
51	606	36	570	שירותים פיננסיים	6.

31 בדצמבר 2021				ענף משק	לוהו מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני* במיליוני ש"ח		
625	1,511	334	1,177	שירותים פיננסיים	1.
997	1,054	254	800	בינוי ונדל"ן - בינוי	2.
1,001	1,001	1,000	1	שירותים פיננסיים	3.
881	881	863	18	תעשייה	4.
368	738	64	674	שירותים פיננסיים	5.
28	582	4	578	שירותים פיננסיים	6.

* כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

ההשקעה בניירות ערך ליום 31 במרס 2022 הסתכמה ב-14,850 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15,091 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, קיטון בשיעור של 1.6%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
	%		במיליוני ש"ח	
89.7	88.2	13,542	13,107	אגרות חוב ממשלתיות
2.4	3.2	359	468	אגרות חוב של בנקים (1)
3.0	2.5	447	372	אגרות חוב קונצרניות
0.1	0.1	11	12	אגרות חוב קונצרניות בערבות ממשלות
4.8	6.0	732	891	מניות (2)
100.0	100.0	15,091	14,850	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות, השקעה במניות וסלי מדדי מניות במט"ח, השקעה בקרנות גידור והשקעה במניות ובסלי מדדי מניות בשקלים.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	השינוי במיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
%	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
55.2	50.5	(10.0)	8,323	7,494	מטבעי ישראל
1.6	2.2	38.2	241	333	- לא צמוד
38.4	41.3	5.8	5,795	6,132	- צמוד למדד
4.8	6.0	21.7	732	891	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	(1.6)	15,091	14,850	פריטים לא כספיים
					סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 במרס 2022:

סך הכל	מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל במיליוני ש"ח	
891	92	90	709	מניות וקרנות השקעה פרטיות
7,307	-	-	7,307	אגרות חוב ממשלתיות במטבעי ישראל
520	-	140	380	אגרות חוב קונצרניות במטבעי ישראל
6,132	-	6,092	40	אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח
14,850	92	6,322	8,436	סך הכל
100.0	0.6	42.6	56.8	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
במיליוני ש"ח		
4,137	3,930	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 3,890 מיליון ש"ח; 31.12.21 - 4,079 מיליון ש"ח)
1,396	1,964	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 1,909 מיליון ש"ח; 31.12.21 - 1,342 מיליון ש"ח)
26	25	צרפת
26	52	קנדה
47	16	גרמניה
67	67	המזרח הרחוק, אוסטרליה ואחרים (3 מדינות)
96	78	אירופה (3 מדינות)
5,795	6,132	סך הכל

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 1% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
במיליוני ש"ח		
88	69	חשמל ומים
138	130	בניה ונדל"ן
24	24	שירותים פיננסיים
115	217	בנקים
21	20	תעשיה
14	14	מסחר
45	46	תחבורה
445	520	סך הכל

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח** - מסתכמות ב-6,132 מיליון ש"ח (1,931 מיליון דולר) (כולל בעיקר אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 3,890 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 1,909 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) מזה כ-98% בקבוצת דירוג A ומעלה. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאינו ממשלה) אינה עולה על 0.7% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-2.4 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-24 מיליון ש"ח (כ-8 מיליון דולר), בהשוואה לכ-53 מיליון ש"ח (כ-17 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2021.

יתרת ההפסדים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 31 במרס 2022 הסתכמה ב-111 מיליון ש"ח (68 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס). נכון ליום 10 במאי 2022, יתרת ההפסדים ברוטו, הסתכמה ב-192 מיליון ש"ח.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 במרס 2022 הסתכמו ב-53,979 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-57,370 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, קיטון בשיעור של 5.9%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2022 הסתכמו ב-154,038 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-153,447 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 0.4%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום		השינוי		יתרה ליום		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022			31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
%		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
78.4	79.1	1.2	1,471	120,343	121,814	מטבע ישראלי
4.1	4.3	6.3	394	6,298	6,692	- לא צמוד
17.0	15.9	(6.2)	(1,610)	26,108	24,498	- צמוד למדד
0.5	0.7	48.1	336	698	1,034	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	0.4	591	153,447	154,038	פריטים לא כספיים
						סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 במרס 2022	
ב-%		במיליוני ש"ח			
(4.3)	20.6	15,553	12,340	14,884	עסקים גדולים
0.7	24.1	7,028	5,702	7,076	עסקים בינוניים
2.1	8.3	25,949	24,465	26,487	עסקים קטנים וזעירים
2.5	1.2	63,792	64,630	65,391	משקי בית
4.6	4.2	9,253	9,292	9,678	בנקאות פרטית
(4.2)	1.2	31,872	30,171	30,522	גופים מוסדיים
0.4	5.1	153,447	146,600	154,038	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2022 עמד על 437 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-448 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021, קיטון בשיעור של 2.5%.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרס 2022 הסתכמו ב-3,675 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,356 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של 9.5%.

ביום 31 במרס 2022, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה ציבורית, כתבי התחייבות נדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים, בע.ג. של 300 מיליון ש"ח בתמורה לסך של 300 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה בגין כתבי ההתחייבות הנדחים הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 במרס 2022 ב-9,851 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,003 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2021, קיטון בשיעור של 1.5%. השינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק הושפע מרווח בסך של 322 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 85 מיליון ש"ח. מנגד, חל קיטון בהון בגין דיבידנד ששולם בסך של 380 מיליון ש"ח, הפסד כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן בסך של 135 מיליון ש"ח ומהשפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים בסך של 44 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מצדדים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדויר" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 באחוז אחד מיתרת הלוואות לדויר למועד הדוח, למעט הלוואות לדויר שניתנו בתקופת הוראת השעה, כאמור להלן. לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון המזעריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329, אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדויר לרכישת דירת מגורים, שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדויר שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן - "הלוואה לכל מטרה"), שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020.

לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תוקף הוראת השעה. ביום 27 בדצמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, פג תוקף הוראת השעה. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על הלוואות לדויר לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 נקודת אחוז תחול בגין הלוואות למטרת דויר בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה. לאור כל האמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד ליום 31 במרס 2022 הינם 9.25%-12.50%, בהתאמה.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הקבוצה ובהתחשב ביעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת.
 - תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
 - קביעת יעדי ההון נעשית לפי דרישת ההון הגבוהה יותר, מבין תוצאות ה-ICAAP לבין הנדרש בתרחיש הקיצון.
 - מקדם שמרנות וכרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.
- למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון הפנימיים שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.25% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, כשהעיקריים בהם הינם סיכונים אשראי, סיכונים פיננסיים לרבות סיכון הרבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון מודל. כל זאת מבוצע בהלימה לדיאלוג מול בנק ישראל. אמידת הסיכונים מביאה בחשבון, גם את היבטי משבר הקורונה והשלכותיו האפשריות על הבנק.

מבחני הקיצון

הבנק מיישם תשתית תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" על פני שלוש שנים, בתחום סיכונים אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד. מתווה תרחישי הקיצון, כולל גם השפעות קיצוניות של משבר הקורונה. למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. לאור זאת, בשנת 2021, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 10% והחל מיום 1 בינואר 2022, הוראות המעבר הסתיימו ולא ניתן להכיר במכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו, עד ליום 31 בדצמבר 2021.

- ברבעון השלישי של שנת 2018, התקבלה החלטה על מיזוג אוצר החייל וביום 1 בינואר 2019 מוזג אוצר החייל עם ולתוך הבנק. בגין מהלכים אלה ביצעה הקבוצה הפרשה לפיצויים מוגדלים בסך של 82 מיליון ש"ח (53 מיליון נטו לאחר השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי ההתייעלות, נכון ליום 31 במרס 2022 היה מביא לקיטון נוסף של 0.02% ביחסי הלימות ההון.

- ביום 28 ביולי 2020 וביום 3 בנובמבר 2020, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, על פיה יתאפשר לכ-60 עובדים קבועים בבנק, המשתייכים לאוכלוסיית היעד שהוגדרה, לפרוש בפרישה מוקדמת ובתנאים מועדפים.

התוכנית הגדילה את ההפסד הכולל האחר (ברוטו) בסך של 48 מיליון ש"ח בגין התחייבות לפיצויים ולהטבות לאחר פרישה. כמו כן, ברבעון הרביעי של שנת 2020 בוצעה הפרשה נוספת לפיצויים מוגדלים בסך של כ-50 מיליון ש"ח בגין פרישה מוקדמת נוספת הצפויה בשנים הקרובות. סך ההשפעה נטו, לאחר השפעת המס בגין מהלכים אלה הסתכם ב-65 מיליון ש"ח. ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי ההתייעלות, נכון ליום 31 במרס 2022, היה מביא לקיטון נוסף של 0.06% ביחסי הלימות ההון.

יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299 לפיו, נקבע כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי, הוא רשאי לפרוס את הקיטון האמור, על פני שלוש שנים (להלן: "תקופת המעבר"). ללא ההקלה, כאמור, היישום לראשונה של הכללים הנ"ל, נכון ליום 31 במרס 2022, היה מביא לקיטון נוסף של 0.03% ביחסי הלימות ההון.

יישום ההוראות

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2021 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות הונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בחברה הבת הבנקאית בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי שלה.

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
10,199	10,092	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
1,891	2,213	הון רובד 2, לאחר ניכויים
12,090	12,305	סך כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
81,660	86,114	סיכון אשראי
683	623	סיכונים שוק
6,645	6,808	סיכון תפעולי
88,988	93,545	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון
11.46%	10.79%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.59%	13.15%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.25%	9.25%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.50%	12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרס 2022 עמד על 10.79%, בהשוואה ל-11.46% ליום 31 בדצמבר 2021. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2022 עמד על 13.15%, בהשוואה ל-13.59% ליום 31 בדצמבר 2021.

ההון הכולל ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-12,305 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12,090 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2021. בסיס ההון הושפע מחד מרווח בסך של 322 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 85 מיליון ש"ח ומגידול במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בסך של 281 מיליון ש"ח ומאידיך, גידול זה קוזז בדיבידנד ששולם בסך של 380 מיליון ש"ח ומהפסד כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 135 מיליון ש"ח. ההפסד הכולל האחר לרבעון הראשון של שנת 2022, הושפע בעיקרו מעליית עקומי הרבית.

נכסי הסיכון ליום 31 במרס 2022 הסתכמו ב-93,545 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-88,988 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 5.1%, אשר נבע בעיקרו מגידול באשראי לציבור.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
	באחוזים	
		בנק מסד בע"מ
14.71%	14.84%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.72%	15.97%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף - הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכולל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. בהתאם לחוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 מיום 15 במאי 2022, ההקלה תחול עד ליום 30 ביוני 2024 ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 או יחס המינוף המזערי שחל על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. יחס המינוף ליום 31 במרס 2022 עומד על 5.26%, בהשוואה ל-5.34% ליום 31 בדצמבר 2021.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת רווחים שאימץ דירקטוריון הבנק (על פי החלטה שעודכנה מעת לעת), הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 24.א.ב' לדוחות הכספיים לשנת 2021.

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2019:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הכל דיבידנד ששולם במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה בש"ח
12 במרס 2019	20 במרס 2019	105	1.05
28 במאי 2019	17 ביוני 2019	85	0.85
13 באוגוסט 2019	29 באוגוסט 2019	110	1.10
26 בנובמבר 2019	12 בדצמבר 2019	110	1.10
15 במרס 2020	31 במרס 2020	125	1.25
17 באוגוסט 2021	1 בספטמבר 2021	225	2.25
23 בנובמבר 2021	13 בדצמבר 2021	320	3.20
6 בינואר 2022	24 בינואר 2022	215	2.14
7 במרס 2022	24 במרס 2022	165	1.65

ביום 27 בדצמבר 2021, הביע הפיקוח על הבנקים את עמדתו, לפיה על התאגידים הבנקאיים להמשיך לנקוט בזהירות בכל הנוגע להחלטה על חלוקת דיבידנד ולהביא בחשבון, על רקע משבר הקורונה, כי עדיין קיימת מידה מסוימת של אי ודאות בשווקים. בהתאם למדיניות חלוקת דיבידנד של הבנק, בעניין חלוקת דיבידנד בכל שנה של עד 50% מהרווח הנקי, כמפורט לעיל, ובהתחשב גם בעמדת הפיקוח כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 24 במאי 2022, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 160 מיליון ש"ח (ברוטו), המהווים כ-50% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לרבעון הראשון של שנת 2022.

המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 1 ביוני 2022 ויום התשלום יהיה 12 ביוני 2022. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

בנוסף ומעבר לחלוקה כאמור, יצוין, כי הבנק פנה וקיבל את עמדת בנק ישראל, לפיה אין מניעה כי הבנק ישקול חלוקת דיבידנד חד פעמי הכולל כ-150 מיליון ש"ח (השלמה ל-50% מרווחי שנת 2020 בהתאם למדיניות הדיבידנד) וסכום נוסף של דיבידנד חד פעמי בסך של עד כ-350 מיליון ש"ח. יובהר כי טרם התקבלה החלטה בנושא וכי נכון למועד פרסום הדוחות אין ודאות בדבר ביצוע חלוקה של דיבידנד חד פעמי כאמור, עיתויה והיקפה. ביצוע חלוקה של הדיבידנד החד פעמי, ואם וככל שיבוצע, כפוף, בין היתר, לאישור דירקטוריון הבנק ולבחינת התקיימות כל התנאים הרלוונטיים בעניין חלוקת דיבידנד. ככל שיתקבל אישור הדירקטוריון לחלוקת דיבידנד חד פעמי, כאמור, במלואו או בחלקו, יפורסם דיווח, בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבור 11א' לתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה בבור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2021. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה בבור 28א' לדוחות הכספיים לשנת 2021.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות 31 במרס		שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס			
2021	2022	השינוי	2021	2022	
ב-%		ב-%			במיליוני ש"ח
9.0	9.5	11.0	100	111	עסקים גדולים
4.8	5.0	11.3	53	59	עסקים בינוניים
21.8	22.0	6.6	242	258	עסקים קטנים וזעירים
41.2	40.1	2.4	458	469	משקי בית
2.5	2.6	7.1	28	30	בנקאות פרטית
5.3	5.6	10.2	59	65	גופים מוסדיים
15.4	15.2	4.1	171	178	ניהול פיננסי
100.0	100.0	5.3	1,111	1,170	סך הכל

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
44	47	עסקים גדולים
21	15	עסקים בינוניים
47	63	עסקים קטנים וזעירים
58	58	משקי בית
7	7	בנקאות פרטית
12	15	גופים מוסדיים
115	117	ניהול פיננסי
304	322	סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

חלק המגזר מסך האשראי לציבור		אשראי לציבור			
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס			
2021	2022	השינוי	2021	2022	
%-ב	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח		
19.0	18.8	11.4	17,441	19,421	עסקים גדולים
6.0	6.1	14.5	5,454	6,246	עסקים בינוניים
20.0	20.5	15.1	18,338	21,103	עסקים קטנים וזעירים
53.7	53.0	11.3	49,136	54,669	משקי בית
0.1	0.1	61.4	57	92	בנקאות פרטית
1.2	1.5	33.0	1,135	1,510	גופים מוסדיים
100.0	100.0	12.5	91,561	103,041	סך הכל

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור		פקדונות הציבור			
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס			
2021	2022	השינוי	2021	2022	
%-ב	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח		
8.4	10.2	30.3	12,048	15,702	עסקים גדולים
3.9	4.6	27.7	5,536	7,071	עסקים בינוניים
16.6	17.0	10.4	23,800	26,279	עסקים קטנים וזעירים
44.2	41.7	1.8	63,296	64,438	משקי בית
6.3	6.2	5.6	9,019	9,525	בנקאות פרטית
20.6	20.3	6.4	29,479	31,372	גופים מוסדיים
100.0	100.0	7.8	143,178	154,387	סך הכל

* יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2021				לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2022				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
								במיליוני ש"ח
264	76	37	151	276	77	41	158	הכנסות רבית, נטו
131	24	16	91	152	34	18	100	הכנסות שאינן מרבית
395	100	53	242	428	111	59	258	סך הכנסות
(12)	(10)	(6)	4	(11)	(8)	7	(10)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
230	42	25	163	244	46	27	171	הוצאות תפעוליות ואחרות
112	44	21	47	125	47	15	63	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
41,233	17,441	5,454	18,338	46,770	19,421	6,246	21,103	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
41,444	17,149	5,481	18,814	49,333	20,672	6,714	21,947	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
41,384	12,048	5,536	23,800	49,052	15,702	7,071	26,279	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
42,507	12,340	5,702	24,465	48,447	14,884	7,076	26,487	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-276 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-264 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.5%, אשר נבע בעיקר מעלייה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-152 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-131 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 16.0%, אשר נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מפעילות שוק ההון ומהכנסות מהפרשי המרה.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-11 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-244 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-230 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 6.1%, אשר נבע מעלייה בהוצאות השכר, המוסברת מגידול בגין הפרשי עיתוי ברכיבי שכר בעלי אופי תנודתי (לרבות הפרשה לחופשה).

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-125 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-46,770 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41,233 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.4%.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-49,333 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41,444 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021, גידול בשיעור של 19.0%. היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-49,052 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41,384 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 18.5%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2022 הסתכמו ב-48,447 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42,507 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021, גידול בשיעור של 14.0%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2021			לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2022			
סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	
						במיליוני ש"ח
304	5	299	317	5	312	הכנסות רבית, נטו
182	23	159	182	25	157	הכנסות שאינן מרבית
486	28	458	499	30	469	סך הכנסות
4	-	4	11	-	11	הוצאות בגין הפסדי אשראי
372	18	354	378	19	359	הוצאות תפעוליות ואחרות
65	7	58	65	7	58	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
49,193	57	49,136	54,761	92	54,669	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
50,855	71	50,784	56,418	109	56,309	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
72,315	9,019	63,296	73,963	9,525	64,438	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
73,922	9,292	64,630	75,069	9,678	65,391	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-317 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.3%, אשר נבע בעיקר מעלייה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-182 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-11 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-378 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-372 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-65 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-54,761 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-49,193 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.3%.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-56,418 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-50,855 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021, גידול בשיעור של 10.9%.

היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-73,963 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72,315 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.3%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2022 הסתכמו ב-75,069 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-73,922 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021, גידול בשיעור של 1.6%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשיכות למגזר זה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכם ב-178 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-171 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-117 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-115 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות עיקריות

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

השקעת הבנק במסד ליום 31 במרס 2022 הסתכמה ב-455 מיליון ש"ח.

סך המאזן של מסד ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-11,109 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,835 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 2.5%.

סך כל ההון של מסד ליום 31 במרס 2022 הסתכם ב-892 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-886 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2021, גידול בשיעור של 0.7%. הרווח הנקי של מסד הסתכם ב-24.9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-24.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.5%. חלק הבנק ברווחי מסד הסתכם ב-12.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2021, חילק מסד דיבידנד בסך של 20 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-10 מיליון ש"ח. תשואת הרווח הנקי עמדה על 11.2%, בהשוואה ל-12.0% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 15.97%, בהשוואה ל-15.72% בסוף שנת 2021. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 14.84%, בהשוואה ל-14.71% בסוף שנת 2021. במסגרת תהליך ICAAP-לנתוני ה-30 ביוני 2021 נקבעו על ידי דירקטוריון מסד יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2022 ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2022.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל.

כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותגים הבינלאומיים "ויזה" ו"מסטרארד", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי האשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל וכן סולקת כרטיסים ממותג "ישראלכרט".

השקעת הבנק בכאל ליום 31 במרס 2022 הסתכמה ב-740 מיליון ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמד על 16.4%, בהשוואה ל-16.3% בסוף שנת 2021.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם ב-19.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-14.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ביום 15 במאי 2022, אישרה האסיפה הכללית של כאל חלוקת דיבידנד בסך של 340 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-96 מיליון ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 17 במאי 2022.

בהתאם לדיווחי כאל, ביום 16 במרס 2022, במסגרת היערכות למעבר לקמפוס דיסקונט, השלימה כאל הליך התמחרות למכירת בית כאל בגבעתיים. השלמת עסקת המכר צפויה להיות ברבעון השני של שנת 2023, ועל פי הערכת כאל, היא צפויה לרשום בגין המכירה רווח נקי בסך של כ-220 מיליון ש"ח. חלק הבנק ברווח האמור הוא כ-60 מיליון ש"ח.

ראה באור 9 לתמצית הדוחות הכספיים באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל ולשומות שהוציא מנהל מס ערך מוסף לכאל.

סקירת הסיכונים

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוחות הכספיים לשנת 2021. על כן, יש לקרוא את הפרק יחד עם פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2021. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון מודל.
 - כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
 - ניהול הסיכונים מתבצע ברמת הקבוצה, כאשר תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית, שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל פי העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומי הגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו, על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבות לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי והמערך המשפטי, וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערכי הביקורת הפנימית והחיצונית.
 - הנהל הסיכונים הראשי הינו חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
 - ו. ר"ח אלי כהן, מכהן כראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO), כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהל ההמשכיות העסקית.
 - סיכוני האשראי מנוהלים על ידי ר"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה העסקית.
 - הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי גב' אלה גולן, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי. כמו כן, תחת אחריותה מרוכזים גם סיכוני הרגולציה והחקיקה.
 - סיכון האסטרטגיה מנוהל, החל מיום 10 במאי 2022, על ידי גב' שירלי שהם קליין, שמונתה לראש מערך דיגיטל, חדשנות, אסטרטגיה ופיתוח עסקי. עד ליום זה, נוהל הסיכון על ידי גב' אלה גולן, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי.
 - סיכוני הציות מנוהלים, החל מיום 24 באפריל 2022, על ידי גב' זיוה ברק (גב' ברק החליפה את מר אמיר בירנבוים שנשא בתפקידים אלו עד לתאריך האמור), אשר במסגרת תפקידה כקצינת הציות הראשית, מנהלת את סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, מנהלת את יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וממונה על האכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, היא מכהנת כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-OI ותחת אחריותה נמצא גם תחום ההגנה על הפרטיות.
 - סיכוני ה-ID מנוהלים על ידי מר אופיר קדוש, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ.
 - סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע.
 - הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי.
 - סיכון המוניטין מנוהל על ידי ר"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה, מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, מתבצע בכל חברה בת שלה פעילות עסקית, בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת, המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית, תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בחברה הבת. בחברה הבת הבנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי, שכפוף למנכ"ל החברה הבת וממונה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, והועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי, עמידה ביעדי העל, מפת הסיכונים וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך הסיכונים מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שנקטו על ידי הבנק ברבעון הרלוונטי.

יא. לבנק ולקבוצה מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים, כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים.

הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון, לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק, מתבססים על ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2021 ובמסגרת זו הובאו לידי ביטוי השפעות אפשריות של משבר הקורונה, תוך זיהוי ומיפוי מוקדי הסיכון הרלוונטיים, בהתאם לאופי ולהתפתחות המשבר.

תרחישי הקיצון, מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. התרחישים ותוצאותיהם מהווים כלי לאיתור נקודות החולשה וקבלת החלטות. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון, באמצעות נקיטת אמצעים שונים. בנוסף, בהתאם לדרישת בנק ישראל, הבנק מחשב מבחן קיצון על בסיס פרמטרים אחידים למערכת הבנקאית. תרחישי הקיצון האחידים, מהווים עבור בנק ישראל, כלי לקבלת תמונה הוליסטית ועדכנית על המשק הישראלי ועל יכולת המערכת הבנקאית להסיף ולהעמיד אשראי לציבור תוך שמירה על יציבותה. בתחילת שנת 2022, נשלח לבקשת בנק ישראל תרחיש אחיד לנתוני יוני 2021. התרחיש נבנה בהתאם לשתי דרגות חומרה - בסיסית (המייצגת את הנתיב הצפוי של הכלכלה) וקיצון. יחסי ההון בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2021.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים האשראי.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיבו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים ליום 31 במרס 2022, הסתכם ב-1,697 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,936 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021, קיטון בשיעור של 12.4%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה ליום 31 במרס 2022, עמד על 1.2%, בהשוואה ל-1.4% בסוף שנת 2021. 18.0% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 14.1% לענף הנדל"ן, 14.3% לענף המסחר ו-26.5% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדירור.

יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.4%, בהשוואה ל-1.7% בסוף שנת 2021.

באשר ליישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC-326), ראה באור ג.1 לתמצית הדוחות הכספיים.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור 12.ב. (1) לתמצית הדוחות הכספיים.

יתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

31 במרס 2021				31 במרס 2022				
סך הכל	פרטי	לדירור	מסחרי	סך הכל	פרטי	לדירור	מסחרי	
								במיליוני ש"ח
								סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: (1)
91,027	20,795	28,399	41,833	105,321	22,123	32,782	50,416	סיכון אשראי מאזני
36,287	12,661	3,493	20,133	39,271	12,861	3,892	22,518	סיכון אשראי חוץ מאזני
127,314	33,456	31,892	61,966	144,592	34,984	36,674	72,934	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
								סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:
2,418	620	331	1,467	2,465	621	342	1,502	לא בעייתי
1,895	273	338	1,284	1,500	245	192	1,063	סך הכל בעייתי: (2)
								מזה:
1,408	161	338	909	878	138	46	694	- בעייתי צובר רבית
487	112	-	375	622	107	146	369	- בעייתי לא צובר רבית
4,313	893	669	2,751	3,965	866	534	2,565	סך הכל סיכון אשראי מאזני
687	155	3	529	593	101	12	480	סיכון אשראי חוץ מאזני
5,000	1,048	672	3,280	4,558	967	546	3,045	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
200	14	169	17	16	13	-	3	מזה: חובות צוברים, בפיקוד של 90 ימים או יותר
132,314	34,504	32,564	65,246	149,150	35,951	37,220	75,979	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
								נכסים שאינם מבצעים
484	112	-	372	619	107	146	366	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית

31 בדצמבר 2021			
סך הכל	פרטי	לדיר	מסחרי
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: ⁽¹⁾			
99,722	21,607	31,647	46,468
39,166	12,778	3,575	22,813
138,888	34,385	35,222	69,281
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:			
2,544	759	338	1,447
1,715	269	275	1,171
1,274	166	275	833
441	103	-	338
4,259	1,028	613	2,618
725	182	3	540
4,984	1,210	616	3,158
199	22	167	10
143,872	35,595	35,838	72,439
נכסים שאינם מבצעים			
438	103	-	335

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

תנועה בחובות שאינם צוברים הכנסות רבית

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2022			
סך הכל	פרטי	מסחרי	
במיליוני ש"ח			
441	103	338	יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות רבית לתחילת השנה
152	146	6	התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת יישום לראשונה*
593	249	344	יתרת חובות שאינם צוברים רבית לתחילת השנה לאחר יישום לראשונה
96	26	70	חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים הכנסות רבית במהלך התקופה
(8)	(5)	(3)	חובות שחזרו לסיווג צובר רבית
(32)	(9)	(23)	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית שנמחקו
(27)	(8)	(19)	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית שנפרעו
622	253	369	יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות רבית לסוף התקופה
מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש			
132	69	67	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
19	19	-	התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת יישום לראשונה*
155	88	67	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה לאחר יישום לראשונה
23	14	9	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(8)	(4)	(4)	חובות שחזרו לסיווג צובר רבית בשל ארגון מחדש עוקב
(7)	(5)	(2)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(13)	(7)	(6)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
150	86	64	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים הכנסות רבית			
162	33	129	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(8)	-	(8)	התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת יישום לראשונה*
154	33	121	יתרת הפרשה לאחר יישום לראשונה
30	9	21	גידול בהפרשות
(27)	(5)	(22)	גביות ומחיקות
157	37	120	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה

* השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים. לפירוט ראה באור 1.ג. לתמצית הדוחות הכספיים.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2021			
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
483	107	376	483	107	376	יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות רבית לתחילת השנה
369	203	166	73	23	50	חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים הכנסות רבית במהלך התקופה
(138)	(138)	-	(9)	(9)	-	חובות שחזרו לסיווג צובר רבית
(81)	(19)	(62)	(24)	(5)	(19)	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית שנמחקו
(192)	(50)	(142)	(36)	(4)	(32)	חובות שאינם צוברים הכנסות רבית שנפרעו
441	103	338	487	112	375	יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות רבית לסוף התקופה
מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש						
175	80	95	175	80	95	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
95	52	43	22	12	10	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
(7)	(7)	-	(2)	(2)	-	חובות שחזרו לסיווג שצובר רבית בשל ארגון מחדש עוקב
(29)	(16)	(13)	(8)	(4)	(4)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(98)	(40)	(58)	(23)	(12)	(11)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
136	69	67	164	74	90	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים הכנסות רבית						
181	37	144	181	37	144	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילה השנה
82	20	62	26	8	18	גידול בהפרשות
(101)	(24)	(77)	(28)	(9)	(19)	גביות ומחיקות
162	33	129	179	36	143	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה

מדדי סיכון

לשנה שנתיימה ביום	לשלושת החודשים שנתיימו ביום		
2021 בדצמבר 31	2021 במרס 31	2022 במרס 31	
0.62%	0.73%	0.59%	שיעור חובות בעייתיים שאינם צוברים או צובר בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור מזה:
0.43%	0.52%	0.58%	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי לא צובר הכנסות רבית מיתרת האשראי לציבור
0.19%	0.21%	0.01%	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי צובר הכנסות רבית בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.35%	1.65%	1.18%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
(0.23%)	(0.04%)	-	שיעור ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
(0.01%)	0.03%	(0.02%)	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
1.05%	1.35%	1.01%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
243.9%	258.7%	174.9%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור בעייתי לא צובר הכנסות רבית
169.7%	185.0%	170.5%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור בעייתי לא צובר הכנסות רבית בתוספת יתרת אשראי לציבור צובר בפיגור של 90 יום או יותר
(0.7%)	1.9%	(1.5%)	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2022						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
167	8	(9)	100	304	10,230	10,706
119	1	3	59	128	13,845	14,229
59	-	2	108	112	6,904	7,228
165	(5)	7	88	243	8,278	8,821
12	(2)	(2)	5	5	18,434	18,547
223	(2)	(14)	112	453	13,883	14,963
745	-	(13)	472	1,245	71,574	74,494
127	(1)	1	146	192	36,674	37,220
343	(3)	10	109	258	34,984	35,951
1,215	(4)	(2)	727	1,695	143,232	147,665
2	-	-	-	-	13,880	13,880
1,217	(4)	(2)	727	1,695	157,112	161,545
פעילות לווים בחו"ל						
7	-	2	2	2	1,360	1,485
-	-	-	-	-	5,023	5,023
7	-	2	2	2	6,383	6,508
1,224	(4)	-	729	1,697	163,495	168,053

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר), אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 111,228 מיליון ש"ח, 13,959 מיליון ש"ח, 322 מיליון ש"ח, 2,332 מיליון ש"ח ו-40,212 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין אשראי בעייתי צובר ושאינו צובר רבית לרבות בגין הלוואות לדיר.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 102 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 61 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר שהועמדו לקבוצות רכישה בהליכי בנייה.
- (6) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיר בסך 3,003 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 במרס 2021						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי* לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחר						
223	10	(6)	137	436	9,311	9,943
88	(3)	(6)	49	135	10,794	11,200
34	1	(1)	121	143	5,399	5,828
208	1	(7)	40	237	6,643	7,246
30	-	-	8	12	15,924	15,976
267	2	6	138	593	12,665	13,809
850	11	(14)	493	1,556	60,736	64,002
171	-	7	-	338	31,892	32,564
320	(5)	(3)	114	284	33,456	34,504
1,341	6	(10)	607	2,178	126,084	131,070
-	-	-	-	-	13,972	13,972
1,341	6	(10)	607	2,178	140,056	145,042
פעילות לווים בחו"ל						
7	-	1	-	-	1,230	1,244
-	-	-	-	-	3,916	3,916
7	-	1	-	-	5,146	5,160
1,348	6	(9)	607	2,178	145,202	150,202

* הוצג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלק גילוי על חובות פגומים.

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר), אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 96,710 מיליון ש"ח, 14,336 מיליון ש"ח, 244 מיליון ש"ח, 1,603 מיליון ש"ח ו-37,309 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני בגין אשראי בעייתי צובר ושאינו צובר רבית, לרבות בגין הלוואות לדיור.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 68 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 100 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (6) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 3,098 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי לא צובר*	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
191	14	(28)	125	366	10,031	10,585
92	(2)	(1)	55	143	13,381	13,840
25	1	(16)	100	113	6,144	6,549
166	(8)	(58)	49	252	6,933	7,520
22	(8)	(15)	5	10	18,486	18,602
171	3	(88)	114	495	13,215	14,233
667	-	(206)	448	1,379	68,190	71,329
159	(1)	(6)	-	275	35,222	35,838
326	(6)	2	105	280	34,385	35,595
1,152	(7)	(210)	553	1,934	137,797	142,762
-	-	-	-	-	14,875	14,875
1,152	(7)	(210)	553	1,934	152,672	157,637
פעילות לווים בחו"ל						
3	(1)	(6)	-	2	1,091	1,110
-	-	-	-	-	4,070	4,070
3	(1)	(6)	-	2	5,161	5,180
1,155	(8)	(216)	553	1,936	157,833	162,817

* הוצג מחדש בהתאם למתכונת הגילוי החדשה על חובות שאינם צוברים חלף הגילוי על חובות פגומים.

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 105,661 מיליון ש"ח, 14,359 מיליון ש"ח, 845 מיליון ש"ח, 1,709 מיליון ש"ח ו-40,243 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין אשראי בעייתי צובר ושאינו צובר רבית, לרבות בגין הלוואות לדיר.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 84 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 80 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (6) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיר בסך 2,964 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה.

חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2022			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
87	2	85	153	2	151	AA- עד AAA
2,750	33	2,717	3,600	34	3,566	A- עד A+
121	2	119	120	2	118	BBB- עד BBB+
194	-	194	122	-	122	B- עד BB+
3,152	37	3,115	3,995	38	3,957	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, נירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים וברוקרים/דילרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לתמצית הדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים, כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, הסתכם ליום 31 במרס 2022 ב-266 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2021 - 299 מיליון ש"ח).

מרבית החשיפה של הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים שהינם בעלי איתנות פיננסית גבוהה, אשר מרביתם בקבוצת דירוג השקעה A- ומעלה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022, לא חל שינוי מהותי בחשיפות האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ולא בוצעה הורדת דירוג האשראי של מוסדות פיננסיים אלו.

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (94%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 4% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-251 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade), מזה כ-55% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-2.5 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.2 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 במרס 2022, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,846 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות* (1) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2022			
חשיפה			חשיפה			
סך הכל	חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית ⁽²⁾	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית ⁽²⁾	
3,187	65	3,122	4,415	35	4,380	ארצות הברית
3,124	386	2,738	3,406	385	3,021	מדינות אחרות
6,311	451	5,860	7,821	420	7,401	סך כל החשיפות למדינות זרות
22	1	21	24	1	23	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PiGS (פורטוגל, איטליה, יוון וספרד)
258	39	219	219	40	179	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
19	2	17	48	3	45 ⁽⁴⁾	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נדילות

* כולל מדינות שהחשיפה אליהן עולה על 1% מסך הנכסים של הבנק על בסיס מאוחד או על 20% מההון לפי הנמוך.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדלים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל חובות בסך של 39 מיליון ש"ח המבוטחים באופן מלא.

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאכון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות ברבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי רבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית.

היקף ההלוואות לדיור

שינוי	לשלושת החודשים שנתיים		
	2021	2022	
ב- %	במיליוני ש"ח		
32.5	1,669	2,211	ביצועי אשראי לדיור
20.0	5	6	הלוואות מכספי הבנק
66.7	3	5	הלוואות מכספי האוצר
32.5	1,677	2,222	מענקים מכספי האוצר
39.0	172	239	סך הכל הלוואות חדשות
33.1	1,849	2,461	הלוואות שמוחזרו מכספי הבנק
			סך הכל ביצועים

שינוי	ליום 31 במרס		
	2021	2022	
ב- %	במיליוני ש"ח		
15.0	28,960	33,305	יתרת האשראי לדיור, נטו
(7.6)	276	255	הלוואות מכספי הבנק
30.6	49	64	הלוואות מכספי האוצר*
14.8	29,285	33,624	מענקים מכספי האוצר*
			סך הכל יתרה

* סכום זה אינו נכלל ביתרות המאזניות.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור הלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV, בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2022 כולל כ-69% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה לכ-70% ביום 31 במרס 2021. כ-98% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בהשוואה לכ-97% ביום 31 במרס 2021.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללים כ-63% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה לכ-65% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לנתון בתקופה המקבילה אשתקד. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות ללא ביטחון נכס.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי הלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן הלוואה. תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2022 כולל כ-90% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בדומה לנתון ביום 31 במרס 2021. כ-99% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה לכ-98% ביום 31 במרס 2021. ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללים כ-90% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-92% בתקופה המקבילה אשתקד. כל האשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה לנתון בתקופה המקבילה אשתקד. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות בולט ובלון.

הלוואות ברבית משתנה

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2022 כולל שיעור של 60% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 19,989 מיליון ש"ח. ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללים סך של 1,075 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים כ-49% מסך הביצועים וסך של 247 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים כ-11% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק הלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2022 כולל כ-78% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכם לסך של 25,993 מיליון ש"ח. ביצועי הלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 כוללים כ-59% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכמים לסך של 1,315 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק הלוואות לדיור לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

סך הכל	למטרת מגורים												
	בביטחון דירת מגורים		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד				מגזר לא צמוד				
	סך הכל	יתרה	מגזר צמוד מט"ח	רביית משתנה	רביית משתנה	רביית קבועה	יתרה	שיעור	רביית משתנה	יתרה	שיעור	רביית קבועה	יתרה
33,305	883	32,422	-	7	15.6	5,041	11.0	3,577	44.0	14,277	29.4	9,520	31.3.22
32,185	872	31,313	-	8	15.8	4,951	11.4	3,568	43.7	13,686	29.1	9,100	31.12.21

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2018	שנת 2019	שנת 2020	שנת 2021	שלושה חודשים 2021	שלושה חודשים 2022
4,149	4,374	5,915	8,005	1,669	2,211
10.5%	5.4%	35.2%	35.3%	9.8%	32.5%
-	0.01%	0.14%	(0.02%)	0.10%	0.01%
0.50%	0.49%	0.59%	0.50%	0.60%	0.38%

ביצועי הלוואות לדיור (במיליון ש"ח)
 שיעור השינוי בביצועי הלוואות לדיור ביחס לתקופה מקבילה
 שיעור הוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
 שיעור הפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור"

ביום 31 בינואר 2022, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור". העדכון נועד להקל על הלווים בתהליך נטילת המשכנתא, בשלושה היבטים: שקיפות ויכולת השוואה, פשטות ויכולת הבנה ויעילות בביצוע התהליך.

התיקון להוראה כולל, בין היתר, עדכון בתהליך מתן אישור עקרוני, לרבות קביעת מבנה אחיד של האישור העקרוני, קביעת שלושה סלי משכנתא אחידים עם אפשרות למתן סל מותאם בהתאם לצרכי המבקש, הצגת הרבית הכוללת החזויה וסך התשלומים החזוי, קביעת לוח זמנים מוגדר למתן מענה לבקשת האישור העקרוני, אפשרות הגשת בקשה וקבלת אישור גם באופן מקוון ובטלפון, העמדה לרשות הציבור של מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות בטווחי זמן שונים, לרבות של המסלולים האחידים וכן מידע שעל הבנק להציג ביישום האינטרנטי שהוא מציע ללקוחותיו, לצורך בחינת כדאיות פירעון מוקדם.

על פי ההוראה, תחילת התיקונים ביום 31 באוגוסט 2022, אולם תאגיד בנקאי רשאי לפעול בהתאם להוראה העדכנית או חלקה, אף לפני מועד תחילתו של התיקון. הבנק נערך ליישום ההוראה.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור וללא נגזרים)

כללי

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי, בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים בקבוצה הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

באשראי קמעונאי, מתמקד הבנק באשראי המאופיין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שחברת הבת מסד עוסקת אף היא בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל סוג אוכלוסייה בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר של האשראי, בין היתר, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתרן ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש.

הלוואות לאוכלוסיית המורים הינן הלוואות המשולמות בעיקר באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. מרבית הלקוחות במגזר משקי הבית במותג אוצר החייל הינם שכירים וחלק ניכר מהם עובדים לשעבר במערכת הביטחון. חלק מההלוואות לעובדי מערכת הביטחון הניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פוחת סיכון האשראי הניתן לעובדי מערכת הביטחון במסגרת זו, למינימום. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים מנוכים מן השכר ישירות.

כ-82% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינם בגין לקוחות בעלי הכנסה חודשית קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרס 2022	
ב-%		במיליוני ש"ח		
(0.9)	8.7	5,449	4,969	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
2.4	5.0	17,184	16,753	הלוואות אחרות
1.6	5.8	22,633	21,722	סך כל סיכון האשראי המאזני
0.8	(0.4)	4,686	4,744	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
2.7	7.5	7,346	7,014	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(25.8)	(32.8)	910	1,005	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
-	1.4	12,942	12,763	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
1.0	4.2	35,575	34,485	סך כל סיכון האשראי הכולל
2.7	6.8	21,254	20,446	ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום		
31 בדצמבר	31 במרס	31 בדצמבר	31 במרס	
2021	2021	2021	2022	
ב-%		במיליוני ש"ח		
3.8	(4.4)	105	114	סיכון אשראי בעייתי לא צובר הכנסות רבית
(14.9)	(12.4)	175	170	סיכון אשראי בעייתי צובר הכנסות רבית
1.1	4.3	35,295	34,201	סיכון אשראי לא בעייתי
1.0	4.2	35,575	34,485	סך כל סיכון האשראי
(40.9)	(7.1)	22	14	מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר
(23.5)	(27.8)	102	108	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
		0.01%	(0.06%)	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור*
			0.17%	

* על בסיס שנתי.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

		31 במרס 2022		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
				באלפי ש"ח
200	341	37	304	ללא הכנסה קבועה
2,141	3,919	497	3,422	עד 10
3,500	6,364	1,506	4,858	מ-10 עד 20
7,100	12,367	5,807	6,560	מעל 20
12,941	22,991	7,847	15,144	סך הכל

		31 במרס 2021		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
				באלפי ש"ח
222	515	82	433	ללא הכנסה קבועה
2,266	4,119	502	3,617	עד 10
3,639	6,475	1,600	4,875	מ-10 עד 20
6,636	10,613	5,250	5,363	מעל 20
12,763	21,722	7,434	14,288	סך הכל

		31 בדצמבר 2021		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
				באלפי ש"ח
213	362	39	323	ללא הכנסה קבועה
2,196	3,949	491	3,458	עד 10
3,508	6,402	1,505	4,897	מ-10 עד 20
7,025	11,920	5,509	6,411	מעל 20
12,942	22,633	7,544	15,089	סך הכל

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בחישוב ממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

סיכון אשראי מאזני			תקופה לפירעון		
31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 במרס 2022			
במיליוני ש"ח					
5,953	5,453	5,939	עד שנה		
3,203	3,033	3,235	משנה ועד שלוש שנים		
4,752	4,751	4,807	משלוש שנים ועד חמש שנים		
2,925	2,911	2,937	מחמש שנים ועד שבע שנים		
5,800	5,574	6,073	מעל שבע שנים		
22,633	21,722	22,991	סך הכל		

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2021			31 במרס 2022			תחום אשראי ללווה	
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	באלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
669	456	213	668	461	207	658	449	209	עד 10	
1,287	866	421	1,257	857	400	1,271	853	418	מ- 10 עד 20	
3,195	2,015	1,180	3,137	2,006	1,131	3,170	2,002	1,168	מ- 20 עד 40	
6,326	3,382	2,944	6,221	3,345	2,876	6,269	3,370	2,899	מ- 40 עד 80	
9,039	3,267	5,772	8,934	3,252	5,682	9,021	3,262	5,759	מ- 80 עד 150	
9,056	2,181	6,875	8,805	2,146	6,659	9,184	2,192	6,992	מ- 150 עד 300	
6,003	775	5,228	5,463	696	4,767	6,359	813	5,546	מעל 300	
35,575	12,942	22,633	34,485	12,763	21,722	35,932	12,941	22,991	סך הכל	

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דוור.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2021	31 במרס 2021	31 במרס 2022	סוג האשראי	
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח				
1,538	1,314	1,519	עו"ש	
3,911	3,655	3,883	כרטיסי אשראי	
16,559	16,166	16,957	אשראי ברבית משתנה	
625	587	632	אשראי ברבית קבועה	
22,633	21,722	22,991	סך הכל	

בטחונות

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2021			31 במרס 2022			תחום אשראי ללווה	
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	במיליוני ש"ח	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
5,105	638	4,467	4,962	692	4,270	5,027	407	4,620	סך אשראי המגובה בטחונות*	
4,660	612	4,048	4,529	664	3,865	4,576	380	4,196	*מזה:	
445	26	419	433	28	405	451	27	424	בטחונות לא נזילים	
									בטחונות נזילים	

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם על בסיס הבנת צרכי הלקוח, זיהוי וניטור מאפייני הסיכון שלו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום האשראי הקמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או בעלי מאפיינים של תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכוני אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיים מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים להתבטא בירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכוני אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני, לניטור סיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ הן בתחום הנדל"ן בכלל והן בתחום האשראי בפרט, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים ותקנות ממשלתיות) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות מוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בחינת בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בפרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר/תעשייה), סוג העסקה (תמ"א/מחיר למשתכן/מחיר מטרה וכו'). כמו כן, נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלווה ואיתנותו. בהתייחס לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ומצמצם חשיפות בהתאם. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יציין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית.

למועד הדיווח, שוק הנדל"ן בארץ מצוי במגמת גידול והתפתחות מואצת, בדגש על תחום המגורים, אך גם בתחום המשרדים והמסחר. מגמה זו, בשילוב עם מדיניות הבנק המידתית, הביאו לכך שלהערכת הבנק, לא נרשמה השפעה מהותית על איכות התיק.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		31 במרס		
2021	2021	2022		
				סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾⁽³⁾
				נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
3,630	2,306	4,789		מזה: קרקע גולמית
4,893	4,783	4,983		נדל"ן בתהליכי בניה
5,185	4,530	5,188		נדל"ן שבנייתו הושלמה
6,681	5,409	6,497		אחר ⁽²⁾
20,389	17,028	21,457		סך הכל

- (1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 8,345 מיליון ש"ח (5,101 מיליון ש"ח מאזני ו-3,244 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 844 מיליון ש"ח (780 מיליון ש"ח מאזני ו-64 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 5,771 מיליון ש"ח (5,388 מיליון ש"ח מאזני ו-383 מיליון ש"ח חוץ מאזני) (31.12.21 - אשראי המובטח בנדל"ן למגורים - 7,522 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה - 800 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר - 5,386 מיליון ש"ח).
- (2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, כגון ובעיקר - פרויקטי תשתיות, אשראי לחברות נדל"ן מניב ולווים ששווי הנכס שלהם למימוש מהיר, מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.
- (3) שיעור המימון הממוצע (משוקלל) ביחס לקרקע גולמית הינו 83%, ביחס לנדל"ן בתהליכי בנייה 77% וביחס לנדל"ן שבנייתו הושלמה 73%.

שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 במרס 2022, עמד על 3.3%, בהשוואה ל-4.2% ליום 31 בדצמבר 2021.

שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 במרס 2022, עמד על 1.1%, בהשוואה ל-1.3% ליום 31 בדצמבר 2021.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות.

התבחינים שעל פיהם הבנק מגדיר אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני.

מידע נוסף ניתן למצוא בדוחות הכספיים לשנת 2021.

ליום 31 במרס 2022, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוץ מאזני, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-508 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-568 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2021 ו-489 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 במרס 2022, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכיים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתיד להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק, באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחיני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

סיכון רבית

סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרמי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרמים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. צורתו העיקריות של סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציונליות.

סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הרבית בתיק הבנקאי. בהתאם להוראות, נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית.

ניתוח רגישות להשפעת השינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2021			31 במרס 2022		
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽⁷⁾	שקל ⁽⁷⁾	סך הכל	מט"ח	שקל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
8,169	4	8,165	8,954	(153)	9,107	7,699	(41)	7,740
8,135	(166)	8,301	8,469	(127)	8,596	7,399	(159)	7,558

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14 א' לתמצית הדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו המותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2021			31 במרס 2022			
סך הכל	מט"ח ⁽⁵⁾	שקל ⁽⁵⁾	סך הכל	מט"ח ⁽⁵⁾⁽⁷⁾	שקל ⁽⁵⁾⁽⁷⁾	סך הכל	מט"ח ⁽⁵⁾	שקל ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
									שינויים מקבילים
(10)	17	(27)	(136)	(47)	(89)	(1)	3	(4)	עלייה במקביל של 1%
4	18	(14)	(112)	(36)	(76)	8	14	(6)	מזה: תיק בנקאי
91	(14)	105	203	54	149	66	(3)	69	ירידה במקביל של 1%
80	(15)	95	187	40	147	56	(12)	68	מזה: תיק בנקאי
									שינויים לא מקבילים
(127)	5	(132)	(210)	(11)	(199)	(153)	22	(175)	התללה ⁽²⁾
157	(10)	167	206	(11)	217	165	(22)	187	השטחה ⁽³⁾
133	(1)	134	125	(29)	154	141	(16)	157	עליית רבית בטווח הקצר
(23)	3	(26)	(6)	32	(38)	(102)	20	(122)	ירידת רבית בטווח הקצר

בתבל זה מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מרבית⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2021			31 במרס 2021			31 במרס 2022			שינויים מקבילים
הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו במיליוני ש"ח	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו במיליוני ש"ח	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו במיליוני ש"ח	סך הכל ⁽⁴⁾	
534	5	529	411	(4)	415	532	(1)	533	עלייה במקביל של 1%
528	-	528	415	1	414	532	-	532	מזה: תיק בנקאי
(652)	(6)	(646)	(713)	4	(717)	(639)	2	(641)	ירידה במקביל של 1%
(646)	-	(646)	(718)	(1)	(717)	(640)	-	(640)	מזה: תיק בנקאי

- (1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14'א לתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) התללה - ירידה ברבית בטווח הקצר ועלייה ברבית בטווח הארוך.
- (3) השטחה - עלייה ברבית בטווח הקצר וירידה ברבית בטווח הארוך.
- (4) לאחר השפעות מקדונות.
- (5) בתרחיש ירידת רבית, במגזרים צמוד המדד והמט"ח, מגולמת סביבת רבית שלילית.
- (6) בתרחיש ירידת רבית המשקפים רבית שלילית, חושבה השפעת התרחיש על ההכנסות נטו מרבית, בהתאם להנחות שונות.
- (7) במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021, בוצע עדכון למודל פרעונות מוקדמים במשכנתאות ומודל פקדונות לפי דרישה (עו"ש במגזר המט"ח). השפעת העדכון למועד עדכון המודל (31.12.21) הוא גידול בשווי הוגן בסך של 100 מיליון ש"ח בתרחיש עלייה של 1% ברבית ולירידה בשווי ההוגן בסך של 86 מיליון ש"ח בתרחיש ירידה של 1% ברבית. מספרי 31.3.21 לא סווגו מחדש.

החשיפה בבסיס

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2021	% מההון ליום 31 במרס 2022	החשיפה בבסיס בפועל		מט"ח לא צמוד
		ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 במרס 2022	
37	37	3,906	3,810	מט"ח צמוד מדד
35	34	3,654	3,511	מט"ח צמוד מט"ח
(1)	(2)	(103)	(199)	

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 במרס 2022 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	ארו
ירידה של 5%	1	3
ירידה של 10%	-	8
עלייה של 5%	(2)	(3)
עלייה של 10%	-	(5)

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהיתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פרוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק אינו חשוף בפעילות הפרוורדים שלו לסיכוני מדד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 במרס 2022 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
ירידה של 3%	(70)
עלייה של 3%	75

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 במרס 2022			
סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
3,245	-	3,245	3,256	-	3,256	עסקאות גידור: חוזי רבית
14,970	13,471	1,499	17,265	15,848	1,417	עסקאות אחרות: חוזי רבית
73,326	50,774	22,552	73,558	52,822	20,736	חוזי מטבע חוץ
73,828	73,789	39	65,921	65,920	1	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
165,369	138,034	27,335	160,000	134,590	25,410	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

יחס כיסוי הנזילות של קבוצת הבנק לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2022 עמד על 126%, בהשוואה ל-128% בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021.

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%.
למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה באור 8 לתמצית הדוחות הכספיים.

יחס מימון יציב נטו - NSFR

ביום 21 ביוני 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר קובעת את אופן חישוב היחס, כפי שנקבע ברפורמת באזל 3 של ועדת באזל (BCBS). מטרת היחס הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך, באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב, בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח.

יחס מימון יציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש.

מימון יציב זמין, מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו, על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס מימון יציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש, הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפרעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ מאזניות.

החל מיום 31 בדצמבר 2021 (מועד יישום ההוראה), הבנק נדרש לעמוד ביחס מימון יציב נטו השווה או גדול מ-100%, על בסיס שוטף.

לבנק שיעור פקדונות קמעונאיים משמעותי, אשר על פי ההוראה מוגדר כמימון יציב זמין.

להלן יחס מימון יציב נטו:

31 בדצמבר	31 במרס	
2021	2022	
	באחוזים	
139%	137%	יחס מימון יציב נטו בנתוני המאוחד
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 31 במרס 2022 ב-67.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-71.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-54.0 מיליארד ש"ח, וכ-13.6 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2022, עומד על 145.0%, בהשוואה ל-151.7% ב-31 בדצמבר 2021.

ביום 31 במרס 2022, הסתכמו פקדונות הציבור ואגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-157.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-156.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגדרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני וארוך.

יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 במרס 2022 במיליוני ש"ח	
4,436	5,326	1
2,689	2,945	2
2,275	2,377	3

סיכונים אחרים

למידע אודות סיכונים אחרים, בין היתר, הסיכונים התפעוליים ואופן ניהולם (ובכלל זה סייבר, אבטחת מידע והמשכיות עסקית), סיכון ציות, סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות - Cross Border), סיכון מימון, סיכון סביבתי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגיה - ראה פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2021 ודוח על הסיכונים לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2021. לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022, בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות הכספיים לשנת 2021.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק בהם קיימת מדיניות חשבונאית קריטית, מפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2021 ולא חל בה שינוי, למעט האמור להלן.

הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC-326) - מכשירים פיננסיים הפסדי אשראי.

על פי הכללים החדשים, תכלית הפרשה להפסדי אשראי הינה לאמוד את הפסדי האשראי הצפויים לאורך חיי האשראי. תהליך קביעת הפרשה מתבסס על שיטה שפותחה במטרה לאמוד הפסדים צפויים, תוך הבאה בחשבון של מידע היסטורי ותחזיות צופות פני עתיד סבירות וניתנות לתמיכה. כמו כן, אמידה זו מתבססת על התאמות איכותיות והתאמות לגורמים מאקרו כלכליים, לרבות תחזיות והערכות סובייקטיביות של ההנהלה, הכרוכות באי ודאות. לשינויים באומדנים או בהערכות עשויה להיות השפעה מהותית על הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מידי רבעון מבוצע בבנק הליך בחינה של סבירות הפרשה הכוללת, אשר גם הוא כולל היבטים של שיקול דעת, אומדנים והערכות לגבי רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק.

ככלל, הפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס קבוצתי מוערכת לנכסים בעלי מאפייני סיכון דומים, ולגבי אשראי מסחרי בסיווג לא צובר שיתרתו החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח, אומד הבנק את הפרשה על בסיס פרטני תוך שימוש בשיטת היוון תזרימי מזומנים ו/או על בסיס שווי הביטחון עבור הלוואות שגביתן מותנית בביטחון.

הפרשה על בסיס פרטני מבוססת על אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב ממגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, ומחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות, כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו. הפרשה הקבוצתית מחושבת לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, כאשר באשראי המסחרי מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2022 שיטה מבוססת שיעורי הפסד היסטוריים (WARM), ובאשראי לאנשים פרטיים ואשראי לדיור מיישם הבנק את שיטת ההסתברות לכשל/הפסד בהיתן כשל (PD/LGD).

לצורך קביעת ההתאמות האיכותיות וההתאמות לגורמים מאקרו כלכליים, מביא הבנק בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים ונתוני גורמים סביבתיים המתייחסים למגוון היבטים, לרבות שינויים בהיקף האשראי, שינויים בנפח החובות הבעייתיים, איכות הבקורות, ריכוזיות אשראי ועוד. לתנאים כלכליים קיימים ותחזיות כלכליות עתידיות קיימת השפעה במודלים שיושמו בתקופה שהבנק הגדיר כתקופת התחזית הסבירה והנתמכת הניתנת לביסוס.

בנוסף להפרשה הקבוצתית המתקבלת מהמודלים הרלוונטיים, בוחן הבנק במסגרת ההתאמות האיכותיות האם קיימות אי ודאויות נוספות אשר אינן מקבלות ביטוי מספק בתוצאות שהתקבלו. הבנק מפעיל שיקול דעת לגבי אי ודאויות אלה, ובמידת הצורך משית הגדלות להפרשה הקבוצתית. במהלך שנת 2020, נוכח אי הוודאות הגבוהה שיצר משבר הקורונה, הגדיל הבנק את ההתאמות האיכותיות המתקבלות במודלים הכמותיים בשיעורים ניכרים. החל מהרבעון השני של שנת 2021, לאור ההתפתחויות החיוביות במשק שבאו לידי ביטוי ביכולת לניהול המגפה ללא הטלת הגבלות חמורות על הפעילות הכלכלית, הסתגלות לניהול פעילות כלכלית רציפה לצד קיומה של המגיפה, ובפרמטרים מאקרו כלכליים חיוביים כדוגמת נתוני צמיחה מעודדים וירידה באבטלה, צמצם הבנק באופן חלקי את ההגדלות של ההתאמות האיכותיות שהושתו במהלך המשבר. עם זאת, במסגרת השיקולים בקביעת רמת הפרשה ליום 31 במרס 2022, הובאה בחשבון, בין היתר, אי הוודאות אשר עדיין שוררת לגבי השלכות משבר הקורונה, ונאותות הפרשה נבחנה גם בהתייחס לאי הוודאות בכלכלה הגלובאלית, בין היתר, בעקבות מלחמת רוסיה אוקראינה.

לאור העובדה שיישום ההנחיות החדשות לחישוב הפרשות להפסדי אשראי החל מ-1 בינואר 2022 הצריך בניית מספר מודלים חדשים ומורכבים, שטרם נבדקו אל מול תוצאות האמת ועשויות לחייב כיוול בעתיד, וכן בשל מגבלות במידע ההיסטורי הדרוש לביסוס המודלים באופן מיטבי, הגדיל הבנק את ההתאמות האיכותיות ששימשו בחישוב הפרשה הקבוצתית.

יודגש, כי הוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות. אמידת הפרשה להפסדי אשראי דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים ואמידת השפעותיהם על סיכון האשראי ועל התממשות הפסדי אשראי בעתיד. השימוש באומדנים ובהערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלה מאמינה, כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, אין ודאות, כי הפסדי האשראי כפי שיתהוו בעתיד מתיק האשראי הקיים, יהיו זהים לאומדנים ולהערכות שנקבעו.

הערכות הבנק בנושא ההפרשות להפסדי אשראי הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והפסדי האשראי בפועל עשויים להיות שונים מהותית מההערכות שנקטו.

באשר לעדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפרשה להפסדי אשראי צפויים (CECL) המיושמים בבנק החל מיום 1 בינואר 2022, ראה באור 1.1 לדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרס 2022 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
 מנהל כללי

רון לבקוביץ
 יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 24 במאי 2022
 כ"ג באייר, תשפ"ב

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2022 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראיה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

סמדר ברבר - צדיק
 מנהל כללי

24 במאי 2022

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2022 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

 נחמן ניצן
 סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

24 במאי 2022